

УДК 006.16.06

Н.І. Ясинецька, Н.О. Корінець

Біосферний заповідник "Асканія-Нова" імені Ф.Е. Фальц-Фейна НААН

вул. Паркова, 15, смт Асканія-Нова, Чаплинський р-н, Херсонська обл., 75230 Україна

e-mail: askania.zap@gmail.com

<https://doi.org/10.53904/1682-2374/2020-22/12>

ЗАХОДИ З ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ФРІДРІХА ЕДУАРДОВИЧА ФАЛЬЦ-ФЕЙНА, ПРИУРОЧЕНІ ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ ЙОГО СМЕРТІ

Біосферний заповідник "Асканія-Нова", хронологія подій

ЗАХОДИ З ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ФРІДРІХА ЕДУАРДОВИЧА ФАЛЬЦ-ФЕЙНА, ПРИУРОЧЕНІ ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ ЙОГО СМЕРТІ. Н.І. Ясинецька, Н.О. Корінець. – В статті викладено хронологію подій, які відбулися в Асканії-Нова 2 серпня 2020 року: проведення мітингу, відкриття меморіальної дошки Климентію Євдокимовичу Сіянку, презентація книги "Асканія-Нова. Антологія публікацій та друкованих видань (1845–1945)", майстер-клас зі збирання містків Леонардо да Вінчі, виготовлених активістами проекту "Соберенго", День відкритих дверей у зоопарку "Асканія-Нова".

МЕРОПРИЯТТЯ ПО ЧЕСТВОВАНИЮ ПАМ'ЯТИ ФРИДРИХА ЭДУАРДОВИЧА ФАЛЬЦ-ФЕЙНА, ПРИУРОЧЕННЫЕ К 100-ЛЕТИЮ СО ДНЯ ЕГО СМЕРТИ. Н.И. Ясинецкая, Н.Е. Коринец. – В статье изложено хронологию событий, произошедших в Аскании-Нова 2 августа 2020 года: проведение митинга, открытие мемориальной доски Климентию Евдокимовичу Сиянко, презентация книги "Аскания-Нова. Антология публикаций и печатных изданий (1845–1945)", мастер-класс по сбору мостиков Леонардо да Винчи, изготовленных активистами проекта "Соберенго", День открытых дверей в зоопарке "Аскания-Нова".

EVENTS IN HONOR OF THE MEMORY OF FRIEDRICH EDUARDOVYCH FALTZFEIN, TIMED TO THE 100TH ANNIVERSARY OF HIS DEATH. N.I. Yasynetska, N.O. Korinets. – The article presents the chronology of events that took place in Askania-Nova on 2 August 2020 year: holding a meeting, unveiling a memorial plaque to Klimentiy Yevdokymovych Siyanko, presentation of the book "Askania-Nova. Anthology of publications and printed publications (1845–1945)", a master class on assembling Leonardo da Vinci bridges, made by activists of the "Soberengo" project, Open Day at the Askania Nova Zoo.

2 серпня в Біосферному заповіднику "Асканія-Нова" імені Ф.Е. Фальц-Фейна НААН було проведено заходи з вшанування пам'яті Фрідріха Едуардовича Фальц-Фейна, приурочені до 100-річчя з дня його смерті. В зоопарку "Асканія-Нова", заснованому Ф.Е. Фальц-Фейном у кінці XIX століття, відбувся урочистий мітинг, в якому взяло участь 120 жителів громади Асканія-Нова, науковців, природоохоронців, журналістів, які приїхали з Запорізької (м. Мелітополь), Київської (м. Київ), Одеської (села Шабо, Кароліно-Бугаз, Калаглія, Роксолани і Мологи, смт Овідіополь та Білгород-Дністровський) та Херсонської (м. Херсон) областей.

Учасників мітингу, що проходив біля пам'ятника Ф.Е. Фальц-Фейну, привітали голова Чаплинської районної державної адміністрації Володимир Петрович Галицький і голова Об'єднаної територіальної громади Асканія-Нова Віталій Казимирович Свінціцький. Директор заповідника Віктор Семенович Гавриленко виступив з доповіддю "Фрідріх Едуардович Фальц-Фейн – історична постать світової природоохоронної справи". Неля Юхимівна Дрогобич, історіограф сім'ї Фальц-Фейнів і ветеран заповідника, презентувала доповідь "Невідомі сторінки біографії Ф.Е. Фальц-Фейна". Від викладачів Херсонського державного університету виступив завідуючий кафедрою ботаніки, професор Іван Іванович Мойсієнко. Усі промовці відмітили заслуги Ф.Е. Фальц-Фейна, як видатного громадського діяча, великого землевласника Таврійської губернії та Дніпровського повіту, успішного вівчаря і коняра, засновника природоохоронних об'єктів (зоологічний парк, дендрологічний парк) і територій (заповідний степ) у маєтку Асканія-Нова, благодійника,

неординарної та надзвичайно енергійної особистості. Зазначили, що Біосферний заповідник "Асканія-Нова" сьогодні з гордістю носить його ім'я.

Від імені родини Фальц-Фейнів до учасників мітингу звернувся онук засновника заповідника Фрідріх Фальц-Фейн, який надіслав лист з Ліхтенштейну. Він відмітив, що Фрідріх Едуардович Фальц-Фейн був провидцем у галузі збереження флори і фауни та розвитку сільського господарства, зазначив, що: "Його бачення і життєві справи надихали і тоді і сьогодні. Але без допомоги та підтримки багатьох людей Фрідріх не зміг би так успішно досягти своїх цілей". Висловив думку про те, що Климентій Сіянка був, мабуть, одним із найближчих і найдосвідченіших співробітників Фрідріха: "... Я впевнений, що Климентій і Фрідріх щодня надихали один одного". Фрідріх Фальц-Фейн висловив велику подяку усім, хто працював задля збереження та благополуччя унікального біосферного заповідника в минулому, хто відданий заповідній справі і хто буде продовжувати цю роботу. На майбутнє побажав наснаги, і висловив впевненість, що заповідник у своїй діяльності буде реалізовувати бачення та ідеї Фрідріха Едуардовича Фальц-Фейна і Климентія Сянка.

Олексій Володимирович Василюк, науковець Інституту зоології імені І.І. Шмальгаузена НАН України і голова ГО "Українська природоохоронна група" від укладачів представив книгу "Асканія-Нова. Антологія публікацій та друкованих видань (1845–1945)" (науковий редактор В.С. Гавриленко). Він розповів, що в її підготовці взяли участь волонтери. Ними було зроблено величезну роботу з пошуку і обробки статей та видань про Асканію-Нова, опублікованих упродовж століття. Видано протягом 2019–2020 років чотири томи (понад 2 тисячі сторінок) з 8-ми запланованих томів. Антологію було подаровано науковій бібліотеці Інституту тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова "Асканія-Нова" – Національного наукового селекційно-генетичного центру з вівчарства НААН, Комунальному закладу центральної селищній бібліотеці Асканія-Нова селищної ради, бібліотеці КЗ "Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді" Херсонської обласної ради. Бажаючі мали змогу ознайомитись з виданими томами антології та придбати їх.

Цього ж дня було урочисто відкрито пам'ятну дошку сподвижнику Ф.Е. Фальц-Фейна Климентію Євдокимовичу Сянку (1868–1946), який упродовж десятиліть (1886–1930 рр.) доглядав за тваринами зоопарку, проводив дослідження, рятував зооколекцію у роки громадянської війни. У церемонії відкриття пам'ятної дошки взяла участь правнучка К.Є. Сянка Олена Миколаївна Герасимчук з сином Миколою. В.С. Гавриленко розповів про внесок Климентія Євдокимовича у розвиток колекції тварин зоологічного парку "Асканія-Нова" та зачитав характеристику, яку дав йому Ф.Е. Фальц-Фейн. Від імені всіх нащадків К.Є. Сянка Олена Миколаївна щиро подякувала працівникам заповідника за збереження доброї пам'яті про свого славного предка.

Після закінчення урочистостей для мешканців громади Асканія-Нова було проведено День відкритих дверей у зоопарку "Асканія-Нова". В проведенні даного заходу взяли активну участь члени Молодіжної ради ОТГ Асканія-Нова. Загалом зоопарк відвідало 210 жителів громади Асканія-Нова, представників наукових та громадських організацій.

Цього ж дня активісти проекту "Соберенго" – школярі з населених пунктів поблизу Дністровського лиману Одеської області, разом з їх керівником Сергієм Валентиновичем Джамалем, під керівництвом методиста сектора екологічної освітньо-виховної роботи заповідника Людмили Леонтіївни Татаренко провели робочу зустріч з місцевими школярами. Гості подарували заповіднику два містки Леонардо да Вінчі, які виготовлені з дерева і зібрані без використання цвяхів. Для учнів НВК Асканія-Нова-гімназія було проведено майстер-клас зі збирання таких містків. Під керівництвом завідувача лабораторії збереження різноманіття Олександра Сергійовича Мезінова та керівника гуртка "Юні екскурсоводи" Ташкевич Людмили Леонідівни два містки були встановлені на екологічній стежці в орнітологічній частині зоопарку.

В.С. Гавриленко, Н.І. Ясинецька, Н.О. Корінець та Н.О. Гавриленко ознайомили гостей і нащадків К.Є. Сянка із сучасним станом заповідника і його досягненнями під час ознайомчої екскурсії в зоологічному та дендрологічному парках і загонах Великого Чапельського поду.

"Вісті Біосферного заповідника "Асканія-Нова" публікують матеріали з питань заповідної справи, збереження природного різноманіття, біології, екології, охорони рідкісних видів рослин і тварин у природі та штучно створених умовах, степового природокористування, ґрунтознавства, інтродукції, реінтродукції. До друку приймаються оригінальні дослідження, які містять нові результати, що не публікувалися раніше, огляди, аналітичні та концептуальні розробки з конкретних проблем біології та охорони природного середовища.

Статті публікуються українською, російською та англійською мовами обсягом до 12 стор., короткі повідомлення – 3 стор., статті із розділів "Ювілеї" і "Хроніка" – 3 стор. При підготовці статей для публікації просимо авторів дотримуватися наступних правил.

До редколегії потрібно надіслати два примірники статті, підписані всіма авторами, файл електронною поштою або CD-диск з відповідним файлом. Стаття обов'язково має супроводжуватися мотивованою рекомендацією від установи, в якій проведено дослідження, а роботи аспірантів – також рецензією наукового керівника. Всі рукописи розглядаються редколегією, рецензуються та затверджуються до друку або відхиляються. Після завершення роботи роздрук статті власникам не повертається.

Кожен з авторів статті повинен укласти договір про передачу авторських прав з видавцем журналу "Вісті Біосферного заповідника "Асканія-Нова" – Біосферним заповідником "Асканія-Нова" імені Ф.Е. Фальц-Фейна НААН.

На окремому аркуші обов'язково треба вказати прізвища авторів, їх ім'я та по батькові, науковий ступінь, місце роботи, посаду, а також Orcid, адресу, номер мобільного телефону, електронну пошту.

Стаття має бути представлена у електронному форматі doc або docx, зроблену в Microsoft Office версії 97–2019, та паперовому форматі – одностороннього друку на аркуші А4 через один інтервал. Текст без переносів слів, шрифт Times New Roman кеглем 11, абзац 1 см; ширина полів з лівого боку – 30, з правого – 30, зверху – 25, знизу – 25 мм, без нумерації сторінок.

Розташування матеріалу статті має бути таким: ініціали та прізвище автора (-ів), повна офіційна назва установи, в якій проведено дослідження і її поштова адреса для кожного з авторів, назва статті (див. зразок).

Зразок:

UDC 502.7:636.084.22:599.723:599.72(44)

L. Tatin¹, T. Dutoit², C. Feh¹

¹ Association Takhi, Station Biologique Tour du Valat, Le Sambuc, 13200 Arles, France

e-mail: tatin@takhi.com

Orcid.org/

² Université de Provence, UPRES A/ CNRS 6116 IMEP, 13397 Marseille Cedex 20, France

e-mail:

Orcid.org/

THE IMPACT OF GRAZING BY PRZEWALSKI HORSES ON THE DENSITY AND DIVERSITY OF AN ORTHOPTEROUS COMMUNITY IN LE VILLARET (FRANCE)

Тексти рефератів слід подавати українською, російською та англійською мовами. Реферат має бути написаний за такою формою: назва статті, ініціали і прізвище автора (-ів), власне текст, ключові слова. Обсяг реферату – до 1800 слів.

Стаття повинна бути ясно та логічно структурована, складатися з таких розділів: реферат, текст статті (вступ із поставленим завданням, матеріал та методика досліджень, результати досліджень, обговорення, висновки, подяки), список літератури. Хроніка, ювілейні дати тощо подаються у довільній формі викладення матеріалу.

Назва видів тварин супроводжується повною науковою назвою українською або російською мовою (якщо така є) та повною латинською назвою із зазначенням автора і року опублікування, наприклад: "кулан туркменський *Equus hemionus kulan* Groves &

Mázak, 1967". В дужках може бути вказано назву вищого таксону, наприклад: "стронгіліди (Nematoda: Strongylidae)". При наступному згадуванні можна вживати тільки українську (російську) або скорочену латинську назву, прізвище автора та рік не наводяться, наприклад: "кулан", або "*E. h. kulan*".

Назви видів рослин можуть бути подані лише латинською, з автором, без року опублікування. При першому згадуванні виду і роду вказуються їх автори, далі назви цих таксонів наводяться без авторів. У геоботанічних статтях назви формацій подаються тільки латиною, назви видів у асоціаціях теж наводяться латиною, без авторів.

Наведений у таблицях цифровий матеріал не дублюється в тексті. Графічні матеріали мають назву, нумеруються у порядку їх згадування в тексті, вказується також місце, де вони мають бути розміщені, і подаються окремими файлами (графічні редактори: Word, Excel, Corel). Діаграми і графіки не повинні дублювати таблиць. Підписи до рисунків мають містити достатньо повну інформацію, щоб наведені дані були зрозумілі без звернення до тексту. Аббревіації розшифровуються в підписах під рисунками. В тексті статті посилання на літературне джерело приводиться з ініціалами автора – "О.О. Іваненко вважає... (Іваненко, 1935а, б)", або без них – "(Іваненко, 1924)". Цитата наводиться в лапках і супроводжується вказівкою на номер сторінки – "О.О. Іваненко (1935а, с. 18)". Для іноземних авторів (джерело іншою мовою, ніж стаття) при першому згадуванні вказують транслітероване прізвище та в дужках оригінальне – "За даними Дж. Брауна ... (Brown, 1983)". Для робіт з трьома авторами вказують всі прізвища – "Дослідження Є.П. Стекленьова, Т.М. Єлістратової, В.О. Самчук (Стекленьов, Єлістратова, Самчук, 1983)", з чотирма авторами та більше – тільки перше прізвище з додатком "та ін.", "и др.", "et al." – "Т.І. Котенко із співавторами... (Котенко та ін., 1999)", або – "(Wright et al., 2006)". Книги, які мають більше трьох авторів, або без авторів, мають цитуватися за їх скороченою назвою – "(Методичні рекомендації..., 1980)". Якщо в дужках наводяться посилання на декілька джерел, слід розташовувати їх за роками публікації – "(Оцінка ..., 1993; Clinical state ..., 1996; Шаliga та ін., 1996; Цитогематологічні показники ..., 1995; Дрозденко та ін., 1996)". В список літератури включаються тільки цитовані роботи за алфавітом (спершу кирилицею, потім латиницею). Спочатку приводяться роботи одного автора в хронологічному порядку. Потім роботи того ж автора у співавторстві за алфавітним порядком співавторів. При наявності декількох робіт одного автора (або декількох тих же самих авторів) з однаковим роком публікації джерела розташовуються в алфавітному порядку першої букви назви робіт, в такому випадку до років публікації додаються літери "а", "б", "в" (роботи кирилицею) або "a", "b", "c" (роботи латиницею). Список не нумерується. Перший рядок має виступ 1 см.

Зразок:

Глазко В. И. Сравнительный анализ некоторых видов Ungulata по различным молекулярно-генетическим маркерам (белки, RAPD – PCR). *Цитология и генетика*. 1997а. Т. 31, № 4. С. 81–88.

Глазко В. И., Облап Р. В., Ясинецкая Н. И. Сравнение генофонда пород домашней лошади и лошади Пржевальского по ряду молекулярно-генетических маркеров. *ДНК-технологии* : тез. докл. Киев, 1997б. С. 43.

Глазко В. И., Облап Р. В., Ясинецкая Н. И. [и др.]. Внутривидовая дифференциация лошади Пржевальского и домашней лошади по 5 молекулярно-генетическим маркерам. *Цитология и генетика*. 1998. Т. 32, № 3. С. 97–103.

Зоопарк "Аскания-Нова" / Салганский А. А., Слесь И. С., Треус В. Д., Успенский Г. А. Киев : Гос. изд-во сельскохоз. лит-ры УССР, 1963. 306 с.

Якщо всі посилання відносяться до одного речення, їх слід перераховувати наступним чином: (Іваненко, 1936; Іваненко, 1955; Зоопарк ..., 1963; Boyd, 1988а, б; Boyd et al., 1988; Boyd, Нопрт, 1994а, б; Глазко и др., 1997а, б, 1998).

Оформлення списку цитованих джерел робити згідно з ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання" з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40).

При оформленні рукопису як зразок слід використовувати цей том журналу.

Редакція залишає за собою право робити редакційні зміни і скорочення та повертати без реєстрації рукописи, які не відповідають цим правилам.